

Constituziun dalla vischnaunca da pleiv catolica-romana Lumnezia miez

La vischnaunca da pleiv catolica-romana Lumnezia miez cumpeglia gl'entir territori dils vischinadis da Degen, Morissen, Vella e Vignogn.

I. Disposiziuns generalas

Art. 1

Concepziun

Sebasond sin ils artechels 98 e 99 dalla constituziun cantunala e sin ils artechels 19 e suandonts dalla constituziun dalla Baseligia cantunala catolica dil Grischun fuorman las persunas catolicas sesentas els vischinadis da Degen, Morissen, Vella e Vignogn cun lur uclauns sin territori dalla vischnaunca Lumnezia la vischnaunca da pleiv catolica-romana Lumnezia miez. La vischnaunca da pleiv ei ina corporaziun dil dretg public autonoma.

La vischnaunca da pleiv Lumnezia miez cumpeglia gl'entir territori dils vischinadis da Degen, Morissen, Vella e Vignogn.

Art. 2

Egualitad dallas
schlatteinas

Las indicaziuns davart persunas e funcziuns en quella constituziun serefereschian ad omisduas schlatteinas, aschilunsch ch'ei resulta buc enzatgei auter ord il senn dalla constituziun.

Art. 3

Lungatg ufficia

Els fatgs dalla vischnaunca da pleiv ei il romontsch lungatg ufficia.

Art. 4

Intent

- a) La vischnaunca da pleiv procura per ils mieds necessaris dalla pastoraziun, protegia la libertad digl operar pastoral e s'engascha era socialmein el senn dalla baselgia.
- b) Ella sustegn en collaboraziun cun il plevon la veta religiosa e morala e promova il bien contact denter ses commembers ed ordvart.
- c) Ella promova vicendeivlamein relaziuns cun vischnaunca da pleiv ed instituziuns buca catolicas e gida a sligiar pensums generals el spért ecumen.
- d) Ella risguarda era ils basegns dils hosps, dil persunal da stagiun e dils luvrers digl exterior.

II. Dretgs, obligaziuns e modalitads generalas

Art. 5

Commember

Commembers dalla vischnaunca da pleiv ein, senza differenza da naziunalitad e dil dretg da burgheis, tuttas persunas da confessiun catolica-romana domiciliadas els suranumnai vischinadis (artechel 1).

Art. 6

Extrada

Ina extrada ord la vischnaunca da pleiv ei da declarar a scret al plevon ni alla suprastanza dalla vischnaunca da pleiv che communichescha quella al plevon. Ella ha vigur immediata.

Art. 7

Dretg da votar
e d'elecziun

Il dretg da votar e d'elecziun possedan tuttas persunas catolicas domiciliadas els sura numnai vischinadis (artechel 1) e che han quei dretg ella vischnaunca Lumnezia.

Persunas digl exterior possedan tuts ulteriurs dretgs dils indigens, aschilunsch ch'ellas ein en possess d'ina lubientscha da dimora.

Art. 8

Eligibladad

Scadina persuna dalla vischnaunca da pleiv cul dretg da votar sa vegnir elegida en in uffeci ni en ina cumissiun. En in gremi consultativ san era persunas digl exterior cun lubientscha da dimora vegnir erlegi.

Art. 9

Perioda e limitaziun d'uffeci

La perioda d'uffeci dils organs dalla vischnaunca da pleiv cuoza mintgamai 4 onns.

Ei exista negina limitaziun d'uffeci.

Art. 10

Exclusiun

Parents en lingia directa e quina, consorts e fargliuns sco era persunas che vivan en in partenadi registrau u en ina cuminonza da veta effectiva astgan buca appartener il medem mument al medem organ dalla vischnaunca da pleiv ni alla suprastanza ed alla cumissiun da gestiun.

Art. 11

Secret d'uffeci

Ils commembers d'organs e cumissiuns sco era ils funcziunaris dalla vischnaunca da pleiv ein suttamess al secret d'uffeci.

Art. 12

Recusaziun

In commember d'in organ dalla vischnaunca da pleiv sto prender stgisa tier tractandas e votaziuns sur fatgs, sur dils quals in da ses parents ni partenari tenor artechel 10 u el sez ein interessai directamein e persunalmein. Quella prescripziun vala era per las cumissiuns.

En cass da dispeta decida l'autoridad u cumissiun corrispundenta tgi che ha da prender stgisa.

Art. 13

Petiziun

Scadin commember dalla vischnaunca da pleiv sa inoltrar propostas e petiziuns che pertuccan damondas specialas ni generalas dalla vischnaunca da pleiv. Quellas ston vegnir fatgas a scret per mauns dalla suprastanza. La suprastanza ei obligada da prender posiziun a scret enteifer treis meins.

Art. 14

Iniziativa

Propostas a scret alla radunonza generala dalla vischnaunca da pleiv ein d'inoltrar cun ina cuorta motivaziun alla suprastanza. Ellas ston esser suttascrettas da silmeins 50 votants. La suprastanza ei obligada da suttametter ina tala iniziativa enteifer sis meins alla radunonza e quei ensemen cun sia posiziun ni eventualmein cun ina cunterproposta.

Art. 15

Moziun

Scadin votant ha il dretg da far propostas a caschun da radunonzas dalla vischnaunca da pleiv era partenent fatschentas e caussas ch'ein buca sin la gliesta da tractandas. Vegn ina tala proposta acceptada dalla radunonza sco moziun, sto la suprastonza suttametter rapport e proposta alla proxima radunonza.

Art. 16

Interpellaziun

A caschun d'ina radunonza dalla vischnaunca da pleiv sa scadin votant preten-der sclariment dalla suprastonza pertuccont situaziun ni liquidaziun d'ina fatschenta. Quella sto buca star en connex cun las tractandas publicadas. La suprastonza sa dar risposta respectiv prender posiziun sco suonda:

- a) immediat,
- b) a bucca, a caschun dalla proxima radunonza dalla vischnaunca da pleiv,
- c) a scret agl interpellant enteifer 60 dis,
- d) snegar il sclariment sche impurtonts interess dalla vischnaunca da pleiv ni da tiarzas persunas giustificeschan quei.

III. Determinaziuns organisatoricas

Art. 17

Organs

Ils organs dalla vischnaunca da pleiv ein:

1. La radunonza generala.
2. La suprastonza.
3. La cumissiun da gestiun.

1. La radunonza generala

Organ suprem

Art. 18

La radunonza generala ei igl organ suprem dalla vischnaunca da pleiv. Ella cumpeglia las persunas cun dretg da votar. Persunas digl exterior cun lubientscha da dimora san separticipar cun vusch consultativa.

Art. 19

Cumpetenza

La radunonza generala ha surtut las suandontas cumpetenzas:

- a) relasch e midadas dalla constituziun e dalla lescha da taglia, cun resalva dall'approbaziun dalla cumissiun administrativa dalla Baselia cantunala, sco era dad auters uordens ni regulativs obligonts,
- b) approvaziun dil quen annual, dil preventiv e fixaziun dil pei da taglia,
- c) conclus davart expensas buca ligiadas che survargan la cumpetenza dalla suprastanza,
- d) elecziun dil plevon sebasond sin artechel 98 alinea 3 dalla constituziun cantunala e tenor la cunvegnietscha denter igl Uestg e la Baselia cantunala,
- e) elecziun dil president, dil vicepresidente, digl actuar e digl administratur d'immobilies e beins,
- f) elecziun da 4 commebbers dalla cumissiun da gestiun,
- g) decisiuns sur scadina vendita, concessiun d'in dretg da construcziun ni autra alienaziun, mutaziun ed impegnaziun da beins immobiliars e terren, sco era engraviar ni favorisar tals cun dretgs persunals e dretgs reals restrenschi, dumandont il consentiment digl ordinariat episcopal,
- h) decisiuns sur damondas resalvadas expressivamein alla radunonza ni che vegnan suttamessas dalla suprastanza ad ella.

Art. 20

Convocaziun

La radunonza generala ordinaria ha liug annualmein ell'emprema mesadad digl onn. Ella vegn convocada dalla suprastonza dalla vischnaunca da pleiv. La publicaziun dallas tractandas ha da succeder ordinariamein 10 dis avon la radunonza entras publicaziun officiala adattada.

Radunonzas generalas extraordinarias vegnan convocadas sin giavisch da silmeins 30 votants ni sche la suprastonza anfla ei per opportun.

Art. 21

Cumpetenz da
decider

La radunonza generala sa decider sch'ella ei convocada el senn da questa constituziun.

Art. 22

Preparaziun
dallas tractandas

Tuttas tractandas ein da predeliberar entras la suprastonza. Tractandas che vegnan proponidas pér a caschun dalla radunonza, vegnan surdadas alla suprastonza per l'examinaziun preliminar.

Art. 23

Modalitads per
votaziuns ed
elecziuns

Las votaziuns vegnan fatgas cun maun pli. Ellas ein da far a scret sch'ina quarta dils presents pretenda scrutini.

Tier votaziuns cun maun pli decida igl absolut pli da quels che votan gie ni na. Ein las vuschs ulivas, dat il president dalla vischnaunca da pleiv la vusch da tagl.

Per votaziuns cun scrutini vala igl absolut pli dallas vuschs valeivlas. Cedels vits e nunvaleivels vegnan buca quintai. Ein las vuschs ulivas, ei la damonda renviada.

Tier elecziuns vala egl empren scrutini igl absolut pli da quels che votan, el secund il pli relativ. Ein las vuschs ulivas decida la sort.

2. *La suprastonza*

Cumposiziun

Art. 24

La suprastonza ei igl organ executiv ed administrativ dalla vischnaunca da pleiv.

Ella consista ord:

- il president
- il vicepresident
- igl actuar
- igl administratur d'immobillas e beins
- il plevon che fa part da quella ex officio

Art. 25

Competenza

Las obligaziuns e cumpetenzas dalla suprastonza ein:

- a) representar la vischnaunca da pleiv enviers autoritads ecclesiasticas e politicas,
- b) preparar las fatschentas e las elecziuns per mauns dalla radunonza generala dalla vischnaunca da pleiv,
- c) menar il quen annual, administrar las taglias, la facultad e preparar il preventiv per mauns dalla radunonza generala,
- d) decider sur d'expensas unicas buca ligiadas entochen frs 50'000.-- netto ed expensas buca ligiadas che serepetan onn per onn entochen frs 10'000.--,
- e) exequir las leschas, ils uordens, ils conclus e las incaricas dalla radunonza generala,
- f) menar process e recuors e serrar contracts e convenziuns risguardond litera d). Ei stat liber alla suprastonza da suttametter la damonda alla radunonza generala,
- g) fixar la paga dil plevon cun risguardar las directivas dalla Baselgia cantunla e serrar giu il contract da lavur persuenter,
- h) cooperar tier l'execuziun da leschas, uordens e conclus dalla Baselgia cantunala,

- i) eleger il persunal ed ils funcziunaris dalla vischnaunca da pleiv (ugau baselgia, responsabel per ils beins immobiliars, caluster, organist, catechet, secretari e.a.v.), fixar las indemnizaziuns e serrar giu ils contracts da lavur respectiv d'incarica persunter risguardond litera d),
- j) administrar las fundaziuns ecclesiasticas ed ils fondos annuals (messas fundadas),
- k) liquidar tuttas fatschentas che stattan buca en cumpetenzza dalla radunonza generala ni d'ina outra instanza,
- l) cooperar cun las ulteriuras suprastonzas dallas vischnauncas da pleiv en vischnaunca ed ordvart.

Art. 26

Representanza e
suttascripziun

La suprastanza representa la vischnaunca da pleiv enviers tierzas personas ed avon dertgira.

La suttascripziun legalmein valeivla en num dalla vischnaunca da pleiv cumpeta a mintgamai 2 commembers da suprastanza en fuorma collectiva.

Art. 27

President

Il president convochescha las sesidas dalla suprastanza ed empeila quellas. Ein las vuschs ulivas vala quei sco acceptau per il qual il president ha votau. Ein las vuschs tier elecziuns ulivas decida la sort.

Las lavurs d'administraziun vegnan preparadas e liquidadas entras il president.

Art. 28

Vicepresident

Il vicepresident stubstituescha il president en cass che lez ei impediud.

Art. 29

Actuar

Igl actuar redegia il protocol da radunonzas dalla vischnaunca da pleiv e dallas sesidas da suprastanza. Il protocol ei da suttametter alla proxima radunonza ni sesida per approvaziun.

Art. 30

Administratur
d'immobilies e
beins

Il administratur d'immobilies e beins ei la persona da contact per ils fatgs dallas immobilies e dils beins sco era dils schischoms dalla vischnaunca da pleiv e dallas fundaziuns. El coordinescha lavurs da manteniment e reparaturas, vinavon regulescha el disturbis vid indrez tecnicos ed installaziuns.

Art. 31

Delegaziun

La suprastonza sa delegar pensums specials al president, a singuls commembers, ad ulteriurs funcziunaris sco era ad ina cumissiun ni a tiarzas personas per liquidaziun. Sur dil resultat han ils incumbensai da rapportar alla suprastonza.

Art. 32

Uorden da
Fatschenta

La suprastonza serimna sin invitaziun dil president aschi savens che las fatschentas pretendan ni sin giavisch da 2 commembers da suprastonza.

Ella sa decider valeivlamein sche silmeins 2 commembers ein presents. Conclus sin via da circulara ein valeivels mo en cass d'unanimitad.

3. Cumissiun da gestiun

Art. 33

Cumpetenza ed
incarica

La cumissiun da gestiun secumpona da 4 commembers. Ella seconstituescha sesezza.

La cumissiun da gestiun survigilescha las finanzas dalla vischnaunca da pleiv e dallas fundaziuns sco era l'entira gestiun dalla vischnaunca da pleiv. Per la revisiun dalla part dil quen dallas fundaziuns e dils fondos annuals fa era il plevon part dalla revisiun.

La cumissiun da gestiun rapporta en scret per mauns dalla radunonza dalla vischnaunca da pleiv e presenta sia proposta per l'approbaziun dil rendaquen annual.

L'exequziun dalla controlla dallas finanzas e dalla contabilitad sa vegnir surdada ad in post da revisiun extern cumpetent.

IV. Las Fundaziuns

Art. 34

Fundaziuns

La vischnaunca da pleiv Lumnezia miez administrescha las suandontas fundaziuns ecclesiasticas:

Degen

- Fundaziun ecclesiastica Baselgia Nossadunna
- Fundaziun ecclesiastica Baselgia s. Antoni
- Fundaziun ecclesiastica Calustria Degen
- Fundaziun ecclesiastica Calustria Rumein
- Fundaziun ecclesiastica Caplutta s. Bistgaun
- Fundaziun ecclesiastica Caplutta s. Vetger
- Fundaziun ecclesiastica Parvenda Degen
- Fundaziun ecclesiastica Calustria Vattiz
- Fundaziun ecclesiastica Caplutta s. Clau e s. Valentin

Vella

- Fundaziun ecclesiastica Calustria Pleif
- Fundaziun ecclesiastica Baslegia Parochiala s. Vintschegn
- Fundaziun ecclesiastica Calustria Sogn Roc
- Fundaziun ecclesiastica Caplutta Sogn Roc
- Fundaziun ecclesiastica Parvenda Pleif
- Fundaziun ecclesiastica Caplania Pleif

Vignogn

- Fundaziun ecclesiastica Baselgia s. Flurin
- Fundaziun ecclesiastica Caplutta s. Gudegn
- Fundaziun ecclesiastica Parvenda Vignogn

Morissen

- Fundaziun ecclesiastica Pervenda Morissen
- Fundaziun ecclesiastica Calustria Morissen
- Fundaziun ecclesiastica Caplutta s. Carli
- Fundaziun ecclesiastica Baselgia s. Giachen e s. Philip
- Fundaziun ecclesiastica Caplutta s. Roc

Per vender, cumprar ni brattar beins da fundaziuns ecclesiasticas inclusiv objects da cultus e per conceder in dretg da construcziun drova ei l'approbaziun digl ordinariat episcopal.

Pigl auter valan per l'administraziun dalla facultad dallas fundaziuns las respectivas determinaziuns dil dretg canonic

V. Ordinaziuns finanzialas

Art. 35

Administraziun
dalla facultad

La vischnaunca da pleiv procura per ina buna administraziun da siu fatg. Il quen da menaschi ei da serrar giu mintgamai per ils 31 da december e duei sebasar sin in saun fundament fagend amortisaziuns e reservas. La facultad dils fondos ei da plazzar cun sufficienta segirezia.

Art. 36

Taglia

Per curclar las expensas currentas per cultus e pastoraziun, per pagar eventuals deficits e per auters basegns dalla vischnaunca da pleiv vegn incassau ina taglia da cultus.

La lescha da taglia regla ils detagls.

Art. 37

Diever

La taglia vegn applicada per:

- expensas che sedattan ord il menaschi dalla vischnaunca da pleiv e dil cultus,
- l'erecziun ed il manteniment d'objects che surveschan alla vischnaunca da pleiv,
- curclar eventuals deficits,
- auters basegns dalla vischnaunca da pleiv e socials a cor alla baselgia.

VI. Recuors

Art. 38

Recuors

Encunter conclus e decrets dalla suprastanza e dalla radunonza sa vegnir recurriu enteifer 20 dis tier la cumissiun administrativa dalla Baselia cantunala tenor ils artechels 25 e suandonts dalla constituziun da quella.

VII. Determinaziuns finalas

Art. 39

Revisiun

Questa constituziun sa vegnir revedida da tut temps parzialmein ni cumplein-amein.

Scadina revisiun sto vegnir suttamessa per l'approbaziun alla cumissiun administrativa dalla Baselia cantunala.

Art. 40

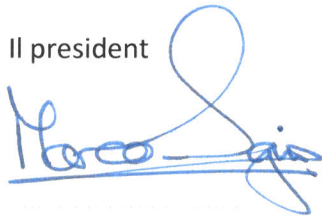
Vigur

La presenta constituziun va en vigor igl 1. da schaner 2017 e remplazza quellas dallas anteriuras vischnaucas da pleiv fusiunadas cheutras.

Approbada entras la radunonza generala constitutiva dalla vischnaunca da pleiv ils 24 d'uoost 2016.

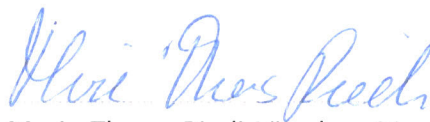
Per la suprastonza transitorica dalla vischnaunca da pleiv Lumnezia miez

Il president

Marco Sgier, Vella

La vicepresidenta

Marie-Theres Riedi-Lötscher, Morissen

Approbada dalla cumissiun administrativa dalla Baselia cantunala.

Cuera, ils

5.10.16

Il president

lic. iur. Placi Berther

La secretaria

Maria Bühler